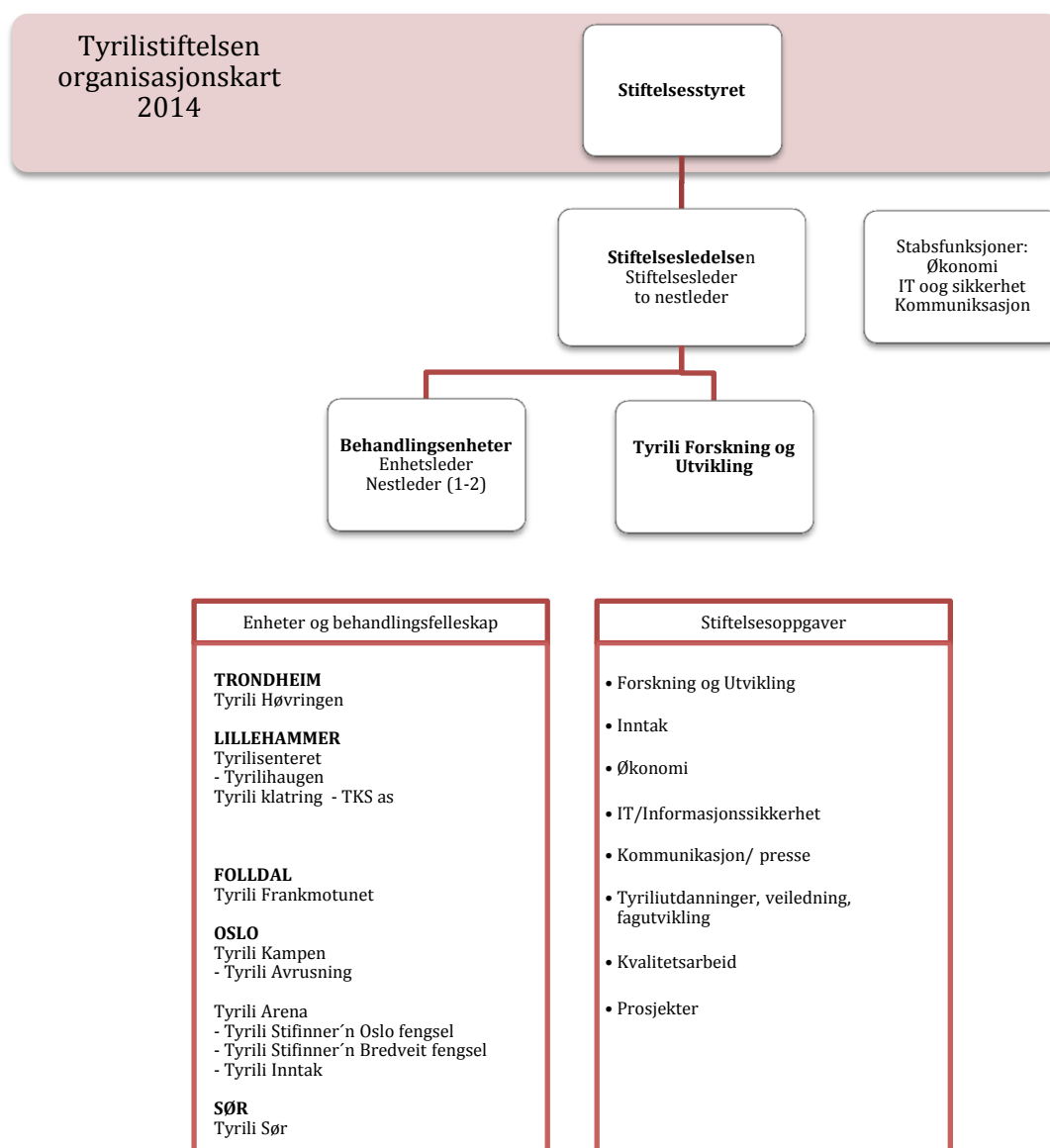

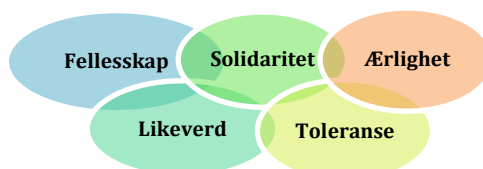
Årsmelding for Tyrilistiftelsen 2014

Stiftelsen

Denne årsmeldingen presenterer nøkkelinformasjon for Tyrilistiftelsen for 2014. Målgrupper for årsmeldingen er Tyrilis styre, medarbeidere, samarbeidspartnere og andre interesserte. Stiftelsen har siden oppstarten i Mesnali i 1980 vokst seg til en stor organisasjon med seks enheter på ni lokaliteter geografisk spredt på Østlandet, og har i tillegg en enhet i Trøndelag. Tyrili er en privat stiftelse underlagt Lov om stiftelser. Dermed har ingen private eierinteresser og alle har vanlige ansettelsesforhold. Organisasjonskartet gir oversikt over hvordan stiftelsen var organisert i 2014. Omsetningen i 2014 i Tyrilistiftelsen var 180,5 millioner kroner.

Hovedmålsettingen for Tyrilis arbeid er at pasienter i behandling skal oppnå økt mestring på ulike livsområder, uten at rus og kriminalitet får styre hverdagen deres. De som er i behandling omtales som «elever», og arbeidet bygger på fem kjerneverdier:

Menneskesynet som behandlingen bygger på kan oppsummeres i fem punkter:

- Alle mennesker bærer i seg mulighet til endring
- Mennesket er unikt
- Mennesket er sosialt
- Familien er grunnleggende for vår identitet
- Mennesket påvirkes av materielle, økonomiske og kulturelle forhold i samfunnet.

Nøkkeltall

Faste avtaler

Ved utgang av 2014 hadde Tyrilistiftelsen 150,5 døgnplasser etter avtale med Helse Sør-Øst og Helse Midt-Norge. Flertallet av disse plassene var forbeholdt voksne på langtidsplass, dvs. opphold inntil 1 år. Videre har Tyrili også avtale med Oslo kommune om rehabiliterings- og omsorgsplasser, samt Bufetat for plassering etter lov om barneverntjenester. Fordelingen mellom disse kan sees i *Tabell 1*.

Tabell 1 - Oversikt over antall behandlingsplasser og avtalepartnere

	Helse Sør-Øst	Helse Midt	Oslo kommune	Bufetat	Antall plasser i alt
2013	85,5	30	20	12	147,5
2014	89,5	31,5	20	9,5	150,5

Avtalen med Helse Sør-Øst inkluderer 24 korttidsplasser av seks måneders varighet og åtte stifinnerplasser, der elevene soner fengselsstraff mens de er i behandling.

Oppholdsdøgn

Antall oppholdsdøgn i Tyrili var i 2014 totalt 53 529, som er noe høyere enn de foregående årene. Helseforetakene er største avtalepartner og genererte til sammen 43 640 oppholdsdøgn i 2014. Oslo kommune har kjøpt et stabilt antall rehabiliterings- og omsorgsplasser de siste årene, og i 2014 genererte denne avtalen 6919 oppholdsdøgn.

Tabell 2 - Oversikt over oppholdsdøgn og avtalepartner.

	Helse Sør-Øst	Helse Midt	Helse Nord	Ad hoc helse	Oslo kommune	Andre kommuner	Bufetat	Sum Døgn
2013	30 005	11 359	164	98	7 142	312	4 020	53 100
2014	32127	11513	-	72	6919	132	2766	53529

Avsluttede behandlingsopphold og behandlingstid

222 elever avsluttet behandlingen i 2014. Fordelingen av antall avslutninger og gjennomsnittlig behandlingstid kan sees i Tabell 3. Disse tallene inneholder også avbrudd. Spesifiserte tall for avbrudd kan sees under overskriften avslutningsmåte.

Tabell 3 - Antall avsluttede opphold og gjennomsnittlig antall døgn i behandling

	Antall avslutninger		Gjennomsnittlig antall døgn i behandling		
	2013	2014	2012	2013	2014
Helseplasser Sør-Øst Langtid	94	87	234	227	155
Helseplasser Sør-Øst Korttid	33	41	189	137	132
Helse Nord	1	0	136	164	0
Helseplasser ad-hoc	1	1	91	98	72
Helseplasser HSØ stifinnere	19	21	231	223	136
Helseplasser Midt-Norge	36	41	268	283	234
Velferdsplasser Oslo kommune	15	12	576	464	345
Kommunal ikke-Oslo	2	3	60	156	43
Barnevernsplasser	12	16	184	217	257
Totalt	213	222	243	219	179

Eksempelvis ser vi fra tabellen at bruken av korttidsplasser (inntil 6 mnd.) øker, noe som virker inn på gjennomsnittlig behandlingstid. Rehabilitering- og omsorgsplassene til Oslo kommune har et høyt gjennomsnittlig antall døgn i behandling, og nedgangen her virker i samme retning.

Tyrili har etter avtale med helseregionen et tilbud om helhetlig, integrert rusbehandling med ambulante behandling i forkant og etterkant av døgninnleggelse. Dette som en del av et helhetlig behandlingsforløp. Det er derfor riktig å se døgnbehandling og ambulante behandling som et sammenhengende behandlingsforløp. Tyrili vil fra 2015 kunne presentere tall som viser behandlingstid på en mer presis måte.

Ansatte og kompetanse

Som kan sees i Tabell 4 hadde Tyrilistiftelsen 163,7 årsverk i 2014. Og som i foregående år er barnevernspedagogutdanning den vanligste utdanningsbakgrunnen hos

Tyriliansatte med 55,3 årsverk. I tillegg var det i overkant av 13 årsverk sosionomer, 12 psykologer/psykologspesialister, 16,3 vernepleiere, 14 sykepleiere, 8 administrativt-økonomisk utdannede, 1,4 årsverk lege/psykiatere, en journalist, og 14 med annen relevant høyskole eller annen utdanning. Resten, 28 årsverk, hadde ulik bakgrunn og det var drøyt fem årsverk som var registrert som ufaglærte. Siste kolonne viser prosentvis utvikling fra 2013 til 2014 for de ulike yrkesgrupper. En kan se det var en betydelig nedgang i årsverk sykepleiere, sosionomer, og leger/psykiater fra 2014-2015. Dette skyldes tilfeldige forhold ved turnaround i 2014. Ser en på den lengre trenden har antallet med helsefaglig utdannelse økt med 650% mellom 2000 og 2015.

Tabell 4 - Ansattes fagbakgrunn

Fagbakgrunn	Antall	
	2013	2014
Barnevernspedagog	45,5	55,3
Sosionom/sosialt arbeid	15,5	13,5
Vernepleier	14,2	16,3
Sykepleier	17	14
Lærer/pedagog	4,5	5,5
Journalist	1	1
Cand.polit/sosiolog	3	2,9
Annen høyskoleutdanning	2	8
Annen relevant utdanning	3	6
Psykolog	9	9
Psykologspesialist	3	3
Lege/Psykiater	1,5	1,4
Kokk	5	5,4
Annen fagutdanning	10	9
Administrasjon og IT	8,8	8
Ufaglært	10	5,3
Totalt	153	163,7

Evalueringer – kvalitetsforbedring

Brukerundersøkelse

Tyrili FOU utfører bruker- og medarbeiderundersøkelser som er tilpasset Tyrilis behandlingsmodell og innhold. Formålet er å oppsummere elevens og medarbeiderens opplevelse av kvalitet i behandlingen på fire punkters skalaer. Resultatene kan danne utgangspunkt for eventuelt kvalitetsforbedringsarbeid. Målet med brukerundersøkelsene er å forbedre praksis. I tillegg til at vi måler elever og lederes syn på kvaliteten i behandlingen blir de ansatte også bedt om å evaluere organisatoriske forhold og arbeidsmiljø ved enheten. I praksis diskuteres igangsettelse av forbedringstiltak på et område i en enhet hvis gjennomsnittscoren er under tre. Hvis scoren er under 2,9 trenger området øket oppmerksomhet og det må settes i gang forbedringstiltak. Som vi ser av tabellen har Tyrili relativt høy gjennomsnittscore på områdene: 'Inntaksperiode', 'Ledergruppa', 'Kontaktperson', 'Fritidsaktiviteter', 'Grupper', 'Samlinger', 'Felleskapet', og 'Lege/psykologtjenester'. To områder skiller seg også i 2014 ut som forbedringsområder er 'Familie/nettverk' og 'Tett på' som er et oppfølgingsprogram basert på tett kontakt med elevene under og etter utskrivning i overgangsfasen. Når det gjelder utvikling fra 2013 til 2014 har det vært størst økning på området 'Kontaktperson' mens det har vært størst nedgang på området 'Arbeidslag'.

Tabell 5 – Brukerundersøkelser

Hovedområder	2013	2014
Inntaksperiode	3,3	3,3
Ledergruppa	3,4	3,3
Kontaktpersonene	3,2	3,4
Utviklingsplan	3	3,1
Ansvarsgruppe/IP	3	3,1
Arbeidslag	3,3	3,1
Tyriliskolen	3,1	3,1
Fritidsaktiviteter	3,4	3,3
Grupper	3,2	3,3
Samlinger	3,6	3,5
Fellesskapet	3,4	3,3
Familie/nettverk	2,9	3
Lege/Psykolog	3,3	3,3
Tett på	3	2,7
Veien videre	3,2	3,2

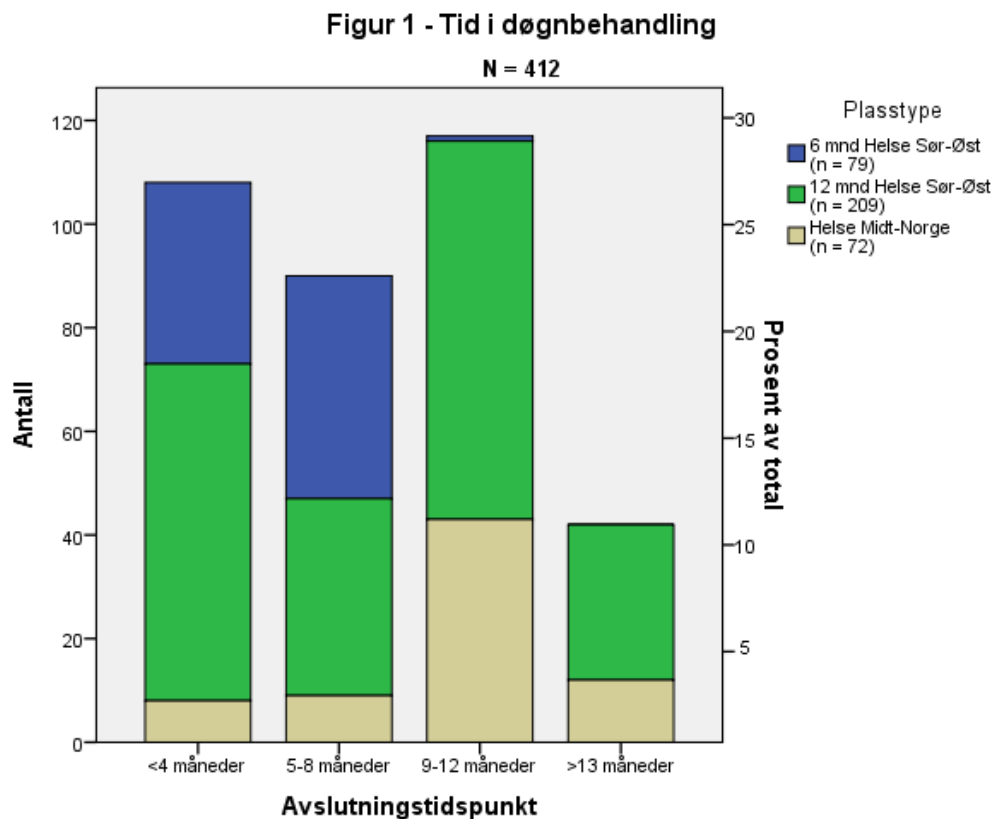
Sluttevaluering

I løpet av 2014 ble det gjennomført sluttevaluering av 212 elever; en svarprosent på 98. I det videre presenteres tre hovedområder:

1. Bakgrunnsspørsmål
2. Hvordan er situasjonen til eleven like før utskrivning
3. Avslutningsmåte

Bakgrunnsspørsmål

Som det fremgår av *Figur 1* var 75 prosent av elevene som var med i sluttevalueringen i 2014 menn. På utskrivningstidspunktet hadde 41 prosent vært i behandling i ni måneder eller mer mens 30 prosent hadde avsluttet før fem måneder. 60 prosent var 30 år eller yngre og 86 prosent som ble utskrevet var i behandling etter Lov om spesialisthelsetjenester og 65 prosent hadde vært i Tyrili på en langtids plass. Videre hadde 21 prosent av elevene fått et vedtak om forlengelse i løpet av oppholdet og av disse hadde 59 prosent fått sin behandlingstid forlenget med *inntil* tre mnd., mens resten hadde fått forlenget sitt opphold med tre måneder eller *mer*. Åttitre prosent av elevene hadde hatt, i gjennomsnitt tre, ansvarsgruppemøter i løpet av behandlingsoppholdet og 62 prosent hadde en individuell plan på avslutningstidspunktet. Til slutt sonet 22 prosent av elevene fengselsdom (§ 12 soning) under hele eller deler av behandlingstiden og 17 prosent av elevene kom fra Stifinner'n.

Situasjonen ved utskrivning

Det er en del variasjon i situasjonen ved utskrivning for de som anses som *ferdig behandlet under nåværende behandling* og de som ikke gjør det. Når det er *enighet* mellom Tyrili og elev om at vedkommende er ferdig behandlet er gjerne flere ting på plass. Særlig er langt færre i aktiv rus.

Tabell 6 – Situasjon ved utskrivning

	Alle N = 211	Ferdigbehandlet N = 112
Situasjon ved utskrivning		
Egen bolig	60	83
Planlagt fritiden	55	86
Dagtilbud (arbeid/arbeidstrening/skole/annet)	64	89

Arbeidsavklaringspenger som «inntekt»	81	82
Gjennomført fleste/alle tiltak i behandlingsplanen	53	88
Avtale om kommunal oppfølging	62	78
Flytter tilbake til den kommunen de ble henvist fra	61	54
Bistand av «Tett på»	64	83
Avtale om videre oppfølging av «Tett på»	39	63
Henvist til poliklinisk behandling utenfor Tyrili	33	45
Henvist til behandling i annen institusjon enn Tyrili	7	7
I aktiv rus	32	4

Avslutningsmåte

Som angitt i *Tabell 6* avsluttet 47 prosent etter enighet om at eleven var ferdig behandlet under nåværende behandlingsopphold i Tyrili. I én prosent av tilfellene skrev Tyrili ut eleven mot elevens ønske fordi han ble ansett som ferdig behandlet, To prosent ble overført til annet tiltak med hjemmel i paragraf om tvang mens tre prosent ble overført til annen behandling/oppfølging i Tyrili. Dette innebærer at 53 prosent av respondentene fullførte behandlingen i 2014.

Tabell 6 Avslutningsmåte for elevene i Tyrili ^{1,2}

Avslutningsmåte	Årsak	%	N
Gjensidig			
	→ Begge parter er enige om at eleven er ferdig behandlet: i Tyrili	47	100
	Begge parter er enige om at eleven <i>ikke</i> er ferdig behandlet	11	23
Ensidig av Tyrili			
	→ Tyrili skriver ut eleven mot elevens ønske fordi han ansees som ferdig behandlet	1	1
	→ Tyrili skriver ut eleven før tiden til tross for at han ikke ansees som ferdig behandlet	11	24
Ensidig av elev –			

Beskjed gitt	→	Eleven skriver seg ut før tiden og fordi han anser seg som ferdig behandlet. Tyrili tilbyr fortsatt plass	10	21
	→	Eleven skriver seg ut før tiden til tross for at han ikke anser seg ferdig behandlet	8	16
Elev uteblitt			→ 7	15
Annet tiltak – tvangsparagraf			→ 2	4
Annet tiltak i Tyrili			→ 3	7
I alt			→ 100	211

¹⁾ Manglende data på elev som ikke har svar til oppfølgingskategori for ensidig avsluttet behandling

²⁾ Gule linjer indikerer årsaker til avslutningstype som kan karakteriseres som *avbrudd*

Førtien prosent av avbruddene (gule linjer) skjer i løpet de fire første månedene og 82 prosent før det har gått ni måneder. Videre er det forskjell mellom menn og kvinner når det gjelder andelen avbrudd. Kvinner gjennomfører i større grad behandling enn menn i 2014 med respektive 63 mot 49 prosent. Dette er en endring fra 2013 da fordelingen var noenlunde jevn. Hva som er årsaken til denne endringen er uklart. Når det gjelder alder er tendensen færre behandlingsavbrudd med økende alder. I gruppen over 30 år er det 42 prosent som har behandlingsavbrudd, i aldersgruppen mellom 20 -30 år er det 47 prosent mens det tilsvarende tallet for aldersgruppen under 20 år er 67 prosent.

Faglig aktivitet

Tyrili driver faglig utvikling med mange aktiviteter internt og eksternt. Grunnleggende er veiledning som foregår to ganger i semesteret for alle ansatte. Andre aktiviteter oppstår etter behov se *Tabell 7*.

Tabell 7 – Faglig utviklingsaktivitet i Tyrili i 2014

AKTIVITET	INNHold	DELTAKERE	HYPPIGHET
Tyriliutdanninga. I samarbeid med HiL	Innføring i behandlingssideologi og Tyrilis verdiplattform	Obligatorisk for alle nyansatte	3 bolker a 3 dager over to semestre
Ledelsesutdanning i samarbeid med Høgskolen i Lillehammer		1-4 ansatte fra alle Tyrilienheter deltar, 1/3 av disse er i lederposisjoner	8 bolker a 2 dager over 2 år ble fullført våren 2014
Barnevernsforum	Felles fagutvikling	Barnevernansvarlige	1-2 ganger i året

Skoleforum	Felles fagutvikling	Alle lærerne (Frankmo, TUNET, Kampen, Sør)	1 gang i året over 1-2 dager
Jenteleir	Faglig innhold og undervisning	Kvinnelige elever fra alle enheter, noen kvinnelige ledere	3 dager på forsommeren
Fagdager på alle enheter	Faglige spørsmål knyttet til elevgruppa eller ledergruppa	Alle ansatte	Gjennomsnittlig en dag i semesteret, avhengig av behovet.
Nord- og (sørseminar)		Alle ansatte ved enhetene	1 samling a 2 dager annet hvert år
Psykologmøte	Felles fagutvikling	Psykologene fra alle enhetene	2-4 ganger i året
Arbeidslederforum	Felles fagutvikling	Arbeidslederne fra alle enhetene	1 gang i 2014
Helsefaglig forum	Felles fagutvikling	De som har det helsefaglige ansvaret/medisinansvar på alle enheter	1 gang i året
Kvalitetsutvalg	Resultatene på sluttevalueringene, mm	Elever og ledere fra alle enhetene og ledelsen i stiftelsen	Hvert år
Stiftelsessamling	Ulike overordnede faglige fellestemaer	Alle medarbeidere	1 samling a 2 dager annet hvert år
Fagseminar på tvers av enhetene	Barn som pårørende	Barneansvarlige og enhetsledere	1 gang
FoU-samlinger	Planlegging og prosjektering	Forskerteamet og FoU	1-2 ganger pr. semester

Forskning og utvikling

Tyrili har en egen forsknings- og utviklingsenhet med fire forskerstillinger, hvorav en var ubesatt i 2014. De viktigste arbeidsoppgavene har vært å arbeide med evaluering av ny behandlingsmodell med dagbehandling i døgnramme, evaluering av endringsprosessen på Lillehammer, brukerundersøkelser og sluttevaluering. En medarbeider har disputert for PhD ved Høgskolen i Lillehammer, med avhandlingen «Symptomer på spiseforstyrrelser og bruk av dopingmidler blant kvinner og menn i behandling for rusmiddelavhengighet». Samarbeidet mellom forskerne i FoU og en gruppe med funksjoner knyttet til veiledning, undervisning, journalutvikling og informasjon («utvidet FoU-gruppe») ble videreført og det ble avholdt tre møter. Fagdager for studenter ble gjennomført vår og høst. Det ble gjennomført fagsamling og utviklet nye rutiner for barneansvar i samarbeid med andre i stiftelsen. På Stifinner'n ble det i samarbeid med Tyriliansatte gjennomført et undervisningsopplegg for innsatte og ansatte om utfordringer knyttet til etterfølgende behandling. På slutten av året startet vi et samarbeid med den frivillige, bulgarske organisasjonen "Initiative for Health Foundation" om et nytt prosjekt «Health education for social prosperity». Som dreier seg om å gi et

rusbehandlingstilbud i bulgarske fengsler. Prosjektet får støtte gjennom Norwegian Financial Mechanism.

Publikasjoner

Det var ingen utgivelser i Tyrili skriftserie i 2014, men det ble avlagt en doktorgrad og en mastergrad, og publisert en vitenskapelig artikkel og en nettrapport:

Nøkleby, Heid (2014) "Symptomer på spiseforstyrrelser og bruk av dopingmidler blant kvinner og menn i behandling for rusmiddelavhengighet". Avhandling levert for graden Philosophiae Doctor under PhD-programmet Barns og unges kompetanseutvikling, Høgskolen i Lillehammer

Jansen, Sigrun Dalsaune (2014) Vi En kvalitativ undersøkelse om utfordringer knyttet til å ivareta barnefokuset i behandlingen av voksne rusavhengige. Masteroppgave i helse- og sosialfaglig arbeid med barn og unge, Avdeling for helse- og sosialfag, Høgskolen i Lillehammer

Nøkleby, Heid, Geir Pedersen & Finn Skårderud (2014) Symptoms of eating disorders among females in drug addiction treatment. Journal of Social Work Practice in the Addictions, in press.

Danielsen, T., Olsen H. (2014) Pasienterfaringer med døgnopphold innen TSB. Hvordan vurderes Tyrili sammenliknet med de andre TSB-institusjonene i Norge.